

ZEEHONDENOPVANG

INFORMATIEBOEKJE

Sinds 1971 worden zieke en verzwakte zeehonden opgevangen bij het Zeehondencentrum in Pieterburen. Deze opvang heeft een vergunning van het ministerie die hen toestaat zeehonden op te vangen en weer vrij te laten. Zeehonden zijn immers een beschermde diersoort in Nederland. Er zijn meer opvangcentra in Nederland zoals o.a. de opvang op Texel (Ecomare) en de opvang in Zeeland (A Seal).

Zeehondencentrum Pieterburen is een echt zeehondenziekenhuis. In het Zeehondencentrum komen jaarlijks verschillende soorten gevallen binnen. Sommigen zijn ziek, anderen hebben ernstige verwondingen en weer anderen zijn hun moeder kwijt.

Zeehonden die binnenkomen kunnen verdeeld worden in vier groepen: Zieke dieren, gewonde dieren, winterpups (pups van de Grijze zeehond die hun moeder kwijt zijn) en zomerpups (pups van de Gewone zeehond die hun moeder kwijt zijn). Gemiddeld helpt het Zeehondencentrum 400 zeehonden per jaar.

REDENEN VAN OPVANG

Heel vaak raken zeehonden verstrikt in stukken vislijn of visnet, deze zijn vaak van nylon gemaakt en snijden heel diep in de huid van de zeehond en kunnen grote wonden veroorzaken. Zeehonden kunnen ook verdrinken als ze verstrikt raken.

Zeehonden zijn speels en nieuwsgierig. Deze zeehond heeft ooit met een frisbee proberen te spelen maar de frisbee is om zijn nek vast komen te zitten. Het heeft daarongeveer 6 weken gezeten en een diepe wond achter gelaten.

Verstoring is een belangrijke oorzaak van waarom zeehonden moeten worden opgevangen. Denk bijvoorbeeld aan mensen die een foto willen maken, loslopende honden, maar ook scheepvaart en watersporters storen erg in het leefgebied van de zeehond.

Verstoring is ook de grootste oorzaak waarom pups hun moeder kwijtraken. Omdat een zeehondenpup nog melk moet drinken bij de moeder, overleeft hij het meestal niet als hij zijn moeder kwijt raakt. Als de pup geluk heeft, dan wordt hij gevonden en kan hij worden opgevangen in Pieterburen. Daarnaast kunnen moeder en pup ook gescheiden worden door b.v. storm en extreem hoog water.

Zeehonden ziek worden door parasieten, een virus of een infectie. Ze kunnen gewond raken door afval dat in het water drijft zoals bijvoorbeeld ballonnen en ballonlintjes. Maar ze kunnen ook aangevaren worden door een boot. Op het strand worden ze soms aangevallen door loslopende honden en gebeten. De zeehond heeft in Nederland geen natuurlijke vijanden maar nog steeds zijn er wel veel bedreigingen voor ze.

Je loopt op een zondagmorgen over het strand en je ziet een zeehond. Wat doe je dan? Dan bel je met het Zeehondencentrum, je kunt het team 24 uur per dag bereiken op het algemene telefoonnummer 0595-526526. Je krijgt dan een strandingscoördinator aan de telefoon en die zal een EHBZ-er naar de zeehond sturen om te gaan kijken of het dier hulp nodig heeft.

EHBZ staat voor 'Eerste Hulp bij Zeezoogdieren'. EHBZ'ers zijn mensen die getraind zijn om met zeehonden te werken. Zij kunnen goed zien of een zeehond ziek of gewond is en kunnen de zeehond hanteren (vasthouden). Dit kunnen alleen getrainde mensen! Een zeehond is het grootste roofdier van Nederland en kan hard bijten, nooit zelf proberen dus!

Niet elke zeehond op het strand is een zieke zeehond. De EHBZ'er zal dus eerst kijken of de zeehond wel echt hulp nodig heeft. Dat doet hij door het dier te observeren, soms krijgt een zeehond dan een gekleurde stip op zijn rug zodat hij het dier kan herkennen als het zich verplaatst. Als een zeehond wel hulp nodig heeft, gaat de EHBZ'er volgens een aantal stappen aan het werk.

1. CONTROLEREN OP VERWONDINGEN

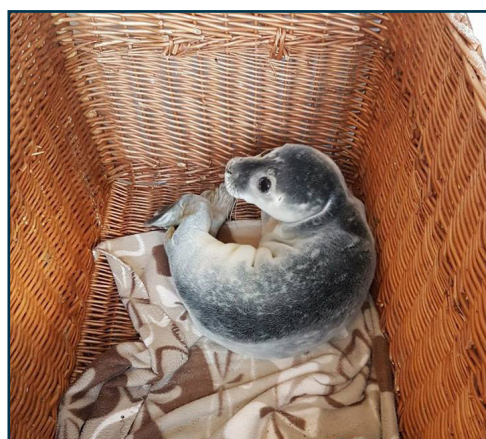
Soms heeft een zeehond wonden. De EHBZ'er bekijkt de wonden goed en in overleg met de dierenarts worden de wonden behandeld.

2. TEMPERATUUR OPNEMEN

De normale lichaamstemperatuur van een zeehond is 37°C. Een te hoge temperatuur is gevaarlijk, door de dikke speklaag raakt een zeehond snel oververhit. Als de temperatuur te hoog is, koelt de EHBZ'er de zeehond af door water over de flappen te gieten.

3. VOCHT GEVEN

Een zieke zeehond heeft meestal al dagen niet gegeten. Zeehonden drinken niet maar halen hun vocht uit de vis die ze eten. Als een zeehond niet eet, droogt hij dus ook uit. Of een zeehond uitgedroogd is kun je zien aan een droge neus en gekrulde snorharen. De zeehond krijgt dan van een mix van water met zout en suiker met behulp van een slangetje.

4. VERVOER NAAR HET ZEEHONDENCENTRUM

Tenslotte wordt de zeehond met een speciale auto naar het Zeehondencentrum vervoerd. Daar wordt hij door een dierenarts onderzocht in de eerste hulp ruimte. Elk dier krijgt bij binnenkomst een tag, een plastic nummertje in zijn achterflap, hieraan kan hij herkend worden. De zeehond wordt daarna naar een Fase 1 verblijf gebracht, hierover lees je verderop meer.

IN HET ZEEHONDENZIEKENHUIS

Het Zeehondencentrum is een gespecialiseerd ziekenhuis voor zeehonden. Er zijn quarantaines voor hele zieke dieren, een eerste hulp ruimte, een operatiekamer en een apotheek. De mensen die er werken zijn speciaal opgeleid om met zeehonden te werken. Het Zeehondencentrum is ook een plek waar mensen vanuit de hele wereld komen om te leren voor zeehondenverzorger of om onderzoek te doen.

DIERENARTSEN

In het Zeehondencentrum staat dag en nacht een team van dierenartsen klaar om zieke en gewonde zeehonden te behandelen. De dierenartsen houden de zeehonden in de opvang goed in de gaten. Zij bepalen wanneer een dier weer beter is en dus terug mag in de natuur. Ook opereren ze soms zeehonden die zwaargewond zijn.

ZEEHONDENVERZORGERS

Zeven dagen per week verzorgen zij de zeehonden in de opvang. Dit houdt in: eten geven, ze wegen, medicijnen toedienen, overleggen met de dierenarts, maar ook de verblijven van de zeehonden goed schoonhouden. Zeehonden poepen namelijk overal!

MARIEN BIOLOGEN EN WETENSCHAPPERS

Dit zijn mensen die onderzoek doen naar alles wat leeft in de zee (marien=zee, bioloog=iemand die de natuur onderzoekt). Onze marien biologen bestuderen zeehonden. Zij kijken bijvoorbeeld naar hoe zeehonden zich in het wild gedragen of in de opvang. Hierdoor komen we meer te weten over zeehonden maar kan de zorg voor de zeehonden in opvang ook verbeterd worden. De biologen en wetenschappers reizen vaak ook naar andere landen om hun kennis te delen op scholen en universiteiten. Met de biologen en wetenschappers werken vaak een groep studenten mee die stage lopen bij het Zeehondencentrum.

VRIJWILLIGERS EN STAGIAIRES

Gelukkig zijn er ook heel veel mensen die de zeehonden vrijwillig (zonder er voor betaald te krijgen) willen helpen. Bijvoorbeeld studenten die later zelf dierenarts of diervoorzorger willen worden, of mensen die iets voor onze wereld willen doen en helpen met allerlei verschillende werkzaamheden in het Zeehondencentrum.

Op het terrein van het Zeehondencentrum is een echte campus, een plaats waar al deze mensen kunnen wonen en studeren zolang ze in het Zeehondencentrum werken. Want deze mensen komen vanuit de hele wereld naar Pieterburen en zij moeten natuurlijk ook ergens wonen als ze niet aan het werk zijn.

3 FASES VAN OPVANG

Na de controle door de dierenarts wordt het patiëntje naar een rustige ruimte gebracht waar hij op zijn gemak kan aansterken. Hij heeft dan nog flink wat tijd in de opvang voordat hij weer terug kan naar zee. De verzorging van zieke en gewonde zeehonden verloopt in drie 'stappen' die we fase 1 t/m 3 noemen.

FASE 1

RUIMTE

Kleine, rustige, verwarmde ruimte. Een klein badje met een hekje ervoor, zodat de dierenarts kan bepalen of de zeehond mag zwemmen en hoe lang.

GEZELSCHAP

Alleen of met een maatje.

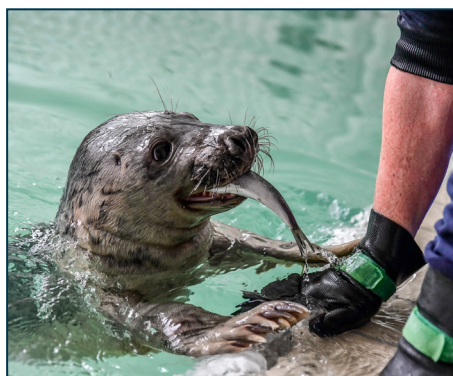
VERZORGING

Vier keer per dag vispap voeren met behulp van een slang en een trechter. Als het nodig is medicijnen geven (deze worden door de vispap gedaan). Als het weer wat beter gaat met de zeehond wordt hij geholpen met vis eten.

DOOR NAAR DE VOLGENDE FASE

Wanneer de zeehond geen intensieve zorg meer nodig heeft, vaak is dat na ongeveer 3 weken.

FASE 2

RUIMTE

Middelgrote baden waar de zeehond in het water kunnen zonder dat ze teveel energie verbruiken en voldoende ruimte om op het droge te liggen.

GEZELSCHAP

Meerdere soortgenootjes.

VERZORGING

Soms helpen met eten, ze eten dan nog uit de hand. Om het zelf eten te oefenen worden er vissen in het bassin gegooid of met een grijpertje in het water gegeven. Eén keer per week worden de zeehonden gewogen.

DOOR NAAR DE VOLGENDE FASE

Als een dier goed op gewicht is, hij zelf vis kan eten en geen medicijnen meer nodig heeft.

FASE 3

RUIMTE

Grote baden waar de zeehonden goed kunnen zwemmen, zoveel ze willen. Met ook veel ruimte op het droge waar ze kunnen rusten of zonnebaden.

GEZELSCHAP

Meerdere soortgenootjes.

VERZORGING

Bad schoonmaken en vis in het water gooien. Eén keer per week wegen. De verzorgers nemen nu zo veel mogelijk afstand van de dieren zodat ze niet aan mensen gewend raken. Dat is beter voor als ze terug gaan in de natuur.

DOOR NAAR DE VOLGENDE FASE

Als de zeehond goed op gewicht blijft wordt de datum voor zijn/haar vrijlating vastgesteld.

Na een aantal weken en soms wel maanden is de grote dag aangebroken, de zeehond is weer gezond en sterk genoeg om zelf te overleven, hij mag terug naar zee! Met speciale transportkisten worden ze naar het strand vervoerd. Maar voor de zeehonden in de transportkisten gaan worden ze nog een laatste keer gewogen. Is een dier erg afgevallen, dan is het beter dat het toch nog wat langer in de opvang blijft.

De zeehonden worden in de kisten vervoerd naar de plek waar ze worden vrijgelaten. De meeste zeehonden die in Pieterburen zijn opgevangen gaan eerst naar de haven van Lauwersoog en daar gaan ze aan boord van een speciale boot die ze naar een zandplaat in de Waddenzee brengt. Daar worden ze dan vrijgelaten, in hun eigen leefgebied: het UNESCO Werelderfgoed de Waddenzee.

Er kunnen ook mensen mee met het vrijlaten van zeehonden. Op de website van het Zeehondencentrum staat een kalender waarop je kunt zien wanneer er zeehonden worden vrijgelaten en je kunt dan reserveren om mee te gaan.

Alle dieren die in het Zeehondencentrum zijn opgevangen worden ook weer vrijgelaten. Sommige zeehonden worden nog later wel eens terug gezien. De zeehonden worden dan herkend aan de plastic tag in hun achterflap. Er zijn zelfs zeehonden bekend die zijn terug gezien in Denemarken en Frankrijk.

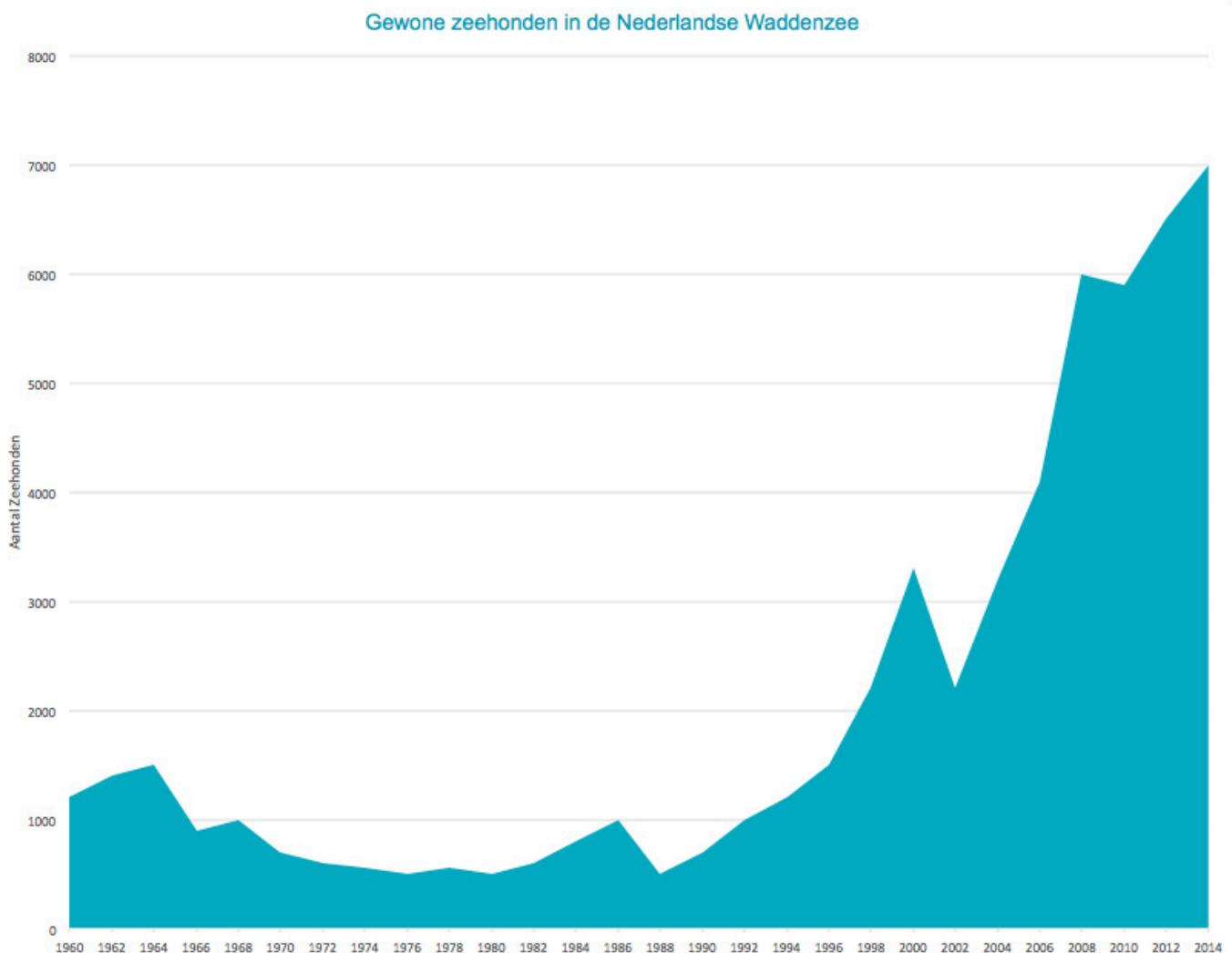

Een jasje van zeehondenbont dragen? Nu zullen heel veel mensen 'Neel' zeggen, maar vroeger was dat heel gewoon. Eeuwen lang werden zeehonden in Nederland bejaagd om hun mooie vel. "En...", zeiden de vissers: "dat komt mooi uit dat zeehonden bejaagd worden want ze pikken al onze vis in, dan zijn we daar ook meteen vanaf!" Je kon zelfs een beloning krijgen als je een zeehond doodde. Om de beloning te ontvangen moesten jagers de rechter flap van de zeehond inleveren.

Zo rond 1960 begonnen onderzoekers zich zorgen te maken, er leefden nu nog wel erg weinig zeehonden in Nederland. Gelukkig werd in 1963 de jacht op zeehonden verboden.

Zeehonden konden toen wel wat hulp gebruiken. In de jaren '60 werd in Pieterburen een opvang voor verweesde zeehondenpups begonnen door de familie Wentzel. Zij hielpen verweesde pups vanuit hun huis in Uithuizen. Lenie 't Hart, nam het later van hen over en begon in 1971 de zeehondencrèche in Pieterburen dat in 2016 Zeehondencentrum Pieterburen werd. Zieke en gewonde zeehonden kunnen hier worden opgevangen totdat ze weer gezond zijn en terug kunnen naar zee.

In 1988 en in 2002 werden ontzettend veel zeehonden ziek door een griepvirus. In beide jaren ging meer dan de helft van alle zeehonden in Nederland dood. Gelukkig gaat het nu weer beter met de zeehond, dat kun je zien in deze grafiek:

Test je kennis... weet je nu genoeg om je spreekbeurt of werkstuk te kunnen doen? Doe dan de quiz! Je kunt de quiz natuurlijk ook gebruiken tijdens je spreekbeurt. Zoek je nog meer informatie? Kijk dan ook eens op www.zeehondencentrum.nl.

1 SINDS WELK JAAR WORDEN ER VERZWAKTE ZEEHONDEN OPGEVANGEN IN PIETERBUREN?

- a. Sinds 1950
- b. Sinds 1964
- c. Sinds 1971
- d. Sinds 1983

2 WAAR STAAT DE AFKORTING 'EHBZ' VOOR?

- a. Eerste hulp bij Zeehonden.
- b. Eerste hulp bij Zeezoogdieren.
- c. Eerste hulp bij Zuigelingen.
- d. Eerste hulp bij Zieke zeehonden.

3 WAT DOET DE EHBZ ALS ÉÉRSTE ALS ZE BIJ DE GEMELDE ZEEHOND KOMEN?

- a. Controleren of de zeehond verwondingen heeft.
- b. Observeren of de zeehond wel echt hulp nodig heeft.
- c. Foto's maken van de zeehond.
- d. Bellen met het Zeehondencentrum om te vertellen hoe de zeehond eruit ziet.

4 HOEVEEL FASEN VAN OPVANG ZIJN ER IN HET ZEEHONDENCENTRUM?

- a. 2
- b. 3.
- c. 4
- d. 5

5 WAAROM WERD ER VROEGER IN NEDERLAND OP ZEEHONDEN GEJAAGD?

- a. Omdat ze de vis, die de vissers wilde vangen, uit de zee opaten.
- b. Omdat de zeehond een leuk huisdier is.
- c. Omdat er veel kleding met bont werd gedragen, dit komt van de zeehonden af.
- d. Omdat de zeehond veel ziektes met zich mee droeg en deze gevaarlijk waren voor de mensen.

6 HOEVEEL ZEEHONDEN VANGT HET ZEEHONDENCENTRUM GEMIDDELD PER JAAR OP?

- a. 200
- b. 300
- c. 400
- d. 500

7 WANNEER GINGEN ER HEEL VEEL ZEEHONDEN DOOD DOOR EEN VIRUS?

- a. 1988 en 2002
- b. 1971 en 1990
- c. 1971 en 2013
- d. 1988 en 2015